

Länsstyrelsen
Värmland

1(4)

Datum: 2022-11-07

Dnr: 6316-2022

Kulturdepartementet

Remissvar SOU 2022:28 – Vår demokrati – värd att värna varje dag

(Er beteckning Ku2022/ 01317)

Länsstyrelsen i Värmlands län avger härmed följande yttrande avseende betänkande av kommittén Demokratin 100 år – samling för en stark demokrati *Vår demokrati – värd att värna varje dag, SOU 2022:28.*

De förslag som ej kommenteras i remissvaret har Länsstyrelsen Värmland (i det fortsatta Länsstyrelsen) inga synpunkter på.

Synpunkter på betänkandets förslag

6.1 Inrätta en nationell demokratifunktion

Länsstyrelsen är positiv till förslaget att inrätta en nationell demokratifunktion. Detta menar vi kan stödja utvecklingen av ett likvärdigt kunskapsbaserat lokalt och regionalt demokratifrämjande arbete. Att en uppgift föreslås vara att genomföra återkommande analyser och lägesbeskrivningar av demokratins utveckling i landet tillstyrker Länsstyrelsen särskilt.

Länsstyrelsen vill dock framhålla vikten av att en nationell demokratifunktion inte på något sätt ersätter den statliga styrningen och det uppdrag som varje myndighet var och en har avseende att det allmänna ska verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden.

Inga synpunkter gällande vart en sådan funktion placeras.

6.2 Uppdrag till länsstyrelserna att arbeta demokratifrämjande

Länsstyrelsen är positiv till förslaget om ett långsiktigt demokratifrämjande uppdrag som innefattar finansiering för *minst* en årsarbetskraft.

Vid det samråd som tidigare hållits med länsstyrelserna betonades vikten av att ett fortsatt arbete bör finansieras med ett anslag som täcker utgifterna och de utökade personalkostnaderna. Detta vidhåller och understryker Länsstyrelsen och vill se att detta finansieras genom ett utökat ramanslag snarare än ett uppdrag med särskild finansiering. Länsstyrelsens erfarenhet är att främjandeuppdrag kräver tid för relationsbyggande, samverkan och kunskapsspridning varför ett uppdrag behöver vara långsiktigt och motiverar ett utökat ramanslag.

Ett uppdrag till länsstyrelserna föreslås innefatta framtagande av lokal och regional statistik samt att förse regeringen med lokala och regionala analyser på demokratiområdet. Här vill Länsstyrelsen avstyrka den delen av förslaget uppdrag och i stället lyfta fram vikten av att andra statistikinsamlade myndigheter får uppdrag även på demokratiområdet och att det ligger i länsstyrelsernas roll att arbeta vidare med underlaget. Likaså är det av vikt att andra pågående initiativ avseende datainsamling och -analys inom demokratiområdet, till exempel statistikinsamlade kopplat till arbetet med Agenda 2030 och verktyget Prisma, samordnas.

Länsstyrelsen ser att ett uppdrag enligt förslaget skulle möjliggöra att stödja ett lokalt och regionalt demokratifrämjande arbete men också kunna ha en samordnade funktion på länsnivå. Detta sett både till länets olika aktörer och sett till länsstyrelsernas breda uppdrag som myndighet. Länsstyrelsen ser att ett långsiktigt demokratifrämjande uppdrag skulle öka förutsättningarna för att länsstyrelsens olika uppdrag *i sig* kan fungera demokratifrämjande.

Uppdragen som åligger länsstyrelserna och som berör demokratiområdet på olika sätt spänner över flera delar av myndigheten varför en sådan funktion skulle kunna ge större utväxling, sett ur ett demokratiperspektiv, på befintliga och kommande uppdrag. Kopplat till detta vill också Länsstyrelsen framhålla den roll vilken länsstyrelserna som myndighet kan ta i arbetet för att stärka tillit och förtroende för den offentliga förvaltningen och de demokratiska institutionerna.

7.1 Större fokus på demokrati i myndigheternas arbete

Länsstyrelsen menar att det är ett mycket vällovligt förslag och delar kommitténs bedömning att det finns risk att myndigheternas ansvar för att befästa och utvidga demokratin inte beaktas tillräckligt. Stadgandet i 1 kap. 2 § Regeringsformen är relativt abstrakt varför förslaget kan ses som ett sätt att konkretisera snarare än att reglera något som redan finns. Länsstyrelsen tillstyrker därmed förslaget men vill också lyfta den statliga värdegrunden och dess principer som en central del i myndigheternas arbete med demokrati och ett förverkligande av regeringsformen.

Kunskapen om den svenska grundlagen är inte så hög som den borde vara. Vare sig hos allmänheten, men kanske inte heller hos de som är satta att utföra uppgifter för det allmänna. Länsstyrelsen förordar därför att en del av arbetet för en nationell demokratifunktion och en viktig del av ett demokratifrämjande uppdrag för länsstyrelserna är att öka kunskapen och genomslaget för vår grundlag, som inte bara formulerar grunderna för vår demokrati utan också ska utgöra skyddet för den.

7.2 Analysera konsekvenser för demokratin

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget med hänvisning till ovan resonemang.

7.3 Förtydliga skolans demokratiuppdrag

Länsstyrelsen väljer att inte ha synpunkter på förslagen till myndighetsuppdrag men vill betona den centrala roll som skolans demokratiuppdrag innebär och att det är positivt att skolans betydelse lyfts i sammanhanget.

Utöver förmedlandet av kunskaper om demokratin och demokratiska värden är skolan en plats där värnandet av och respekten för mänskliga rättigheter samt möjligheten att uttrycka sig fritt och öva demokrati i praktiken kan och bör få stort utrymme.

Ärendets beredning

I detta ärende har landshövding Georg Andrén beslutat efter föredragning av Beatrice Högå, enhetschef Social hållbarhet.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även följande personer deltagit: Bengt Falemo, tillförordnat länsråd, Marcus Wihk, avdelningschef Samhälle samt Göran Wirdéus, chef Rättssekretariatet.